

สภาพชุมชน : อำเภอหนองหานและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ก่อนที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้เด่น โดยศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนที่ตั้งและข้อมูลทั่วไปของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

4.1 อำเภอหนองหาน

1) สภาพทั่วไป

อำเภอหนองหานตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดอุดรธานีห่างจากจังหวัดอุดรธานีระยะทาง 35 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 147 หมู่บ้าน 12 ตำบล 3 สุขาภิบาล 12 อบต. มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือจดอำเภอทุ่งฝน และอำเภอโนนบุรีรัมย์ จังหวัดอุดรธานี

ทิศใต้จดอำเภอกุมภวาปี อำเภอไชยวาน และกิ่งอำเภอแก้ว จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออกจดอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี และอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันตกจดอำเภอเมืองอุดรธานี

2) จำนวนประชากร

ประชากรทั้งหมด จำนวน 123,121 คน

ประชากรชาย 68,533 คน

ประชากรหญิง 54,588 คน

อัตราการเกิดของประชากรเฉลี่ย 1.6 คน ต่อปี

3) อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีประชากรบางส่วนประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

4) ศาสนา

ประชากร ร้อยละ 98 นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม

5) การคมนาคม

อำเภอหนองหานมีเส้นทางคมนาคมติดต่อจังหวัด และอำเภอใกล้เคียง โดยเส้นทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด เส้นทางภายในอำเภอติดต่อระหว่างหมู่บ้าน เป็นเส้นทางหินลูกรังของ รพช. และลาดยางภายในหมู่บ้านเป็นบางส่วน

6) ศิลปวัฒนธรรม

อำเภอหนองหานมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศคือ พิพิธภัณฑ์บ้านเชียง ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของประเทศไทย และเป็นมรดกโลกแห่งหนึ่ง ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาอีสาน และภาษาไทยวน ใช้ในการติดต่อสื่อสาร คำขวัญประจำอำเภอหนองหานคือ

"ดินแดนอารยธรรมห้าพันปี

ธานีคนโบราณ

ธานีบุญบ้านหม้อ

ป่อเสวยสวนสวรรค์

พิพิธภัณฑ์บ้านเชียง

ชื่อเสียงมรดกโลก"

7) การศึกษา

อำเภอหนองหานมีการจัดการศึกษาภายในอำเภอ แยกได้ดังนี้

7.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

7.2 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
จำนวน 76 โรงเรียน

7.3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 1 โรงเรียน

4.2 ที่ตั้งสำนักงานการศึกษาอำเภอ

สำนักงานการศึกษาอำเภอหนองหาน ตั้งอยู่ภายในเขตสุขาภิบาลอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุดรธานี 35 กิโลเมตร แยกจากถนนใหญ่สายอุดรธานี-สกลนคร เป็นระยะทางประมาณ 100 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 1 ไร่ - งาน บริเวณที่ตั้งสำนักงานติดกับหน่วยงานและสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือติดกับโรงเรียนหนองหานวิทยายน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ทิศใต้ติดกับบ้านพักข้าราชการ

ทิศตะวันออกติดกับชุมชน (ตลาด)

ทิศตะวันตกติดกับถนนทางแยกจากถนนใหญ่

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหานได้ตกแต่งพื้นที่บริเวณหน้าอาคารสำนักงานด้วยสวนหย่อม และปูพื้นเป็นลานคอนกรีตสำหรับเป็นสถานที่จอดรถผู้มาติดต่อราชการ

4.3 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาจัดตั้งขึ้นตาม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และจัดตั้งตามมาตรา 26 และ มาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 การบริหารงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน มีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอรับผิดชอบ บังคับบัญชา ควบคุม ดูแลโดยทั่วไปของสำนักงาน โดยขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี และรับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาภายในเขตอำเภอทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ระดับประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน มีหน่วยงาน บุคลากร และนักเรียนในสังกัด ดังนี้ (10 มิถุนายน 2540)

1) โรงเรียน จำนวน 76 โรงเรียน แยกได้ดังนี้

1.1	กลุ่มโรงเรียน	9	กลุ่มโรงเรียน
1.2	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	11	โรงเรียน
1.3	โรงเรียนนิรूपการศึกษา	37	โรงเรียน
1.4	โรงเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใย	1	โรงเรียน
1.5	โรงเรียนพัฒนาการใช้หลักสูตร	1	โรงเรียน
1.6	โรงเรียนโครงการอารีไอ ที	10	โรงเรียน

1.7	โรงเรียนในเขตสุขภาพ	6	โรงเรียน
1.8	โรงเรียนเปิดสอนชั้นเด็กเล็กและอนุบาล	71	โรงเรียน
2)	ลักษณะของกลุ่มโรงเรียนแบ่งตามขนาด		
2.1	ขนาดใหญ่	3	กลุ่มโรงเรียน
2.2	ขนาดกลาง	5	กลุ่มโรงเรียน
2.3	ขนาดเล็ก	1	กลุ่มโรงเรียน
3)	ลักษณะของโรงเรียนแบ่งตามขนาด		
3.1	ขนาดใหญ่	12	โรงเรียน
3.2	ขนาดกลาง	33	โรงเรียน
3.3	ขนาดเล็ก	31	โรงเรียน
4)	บุคลากร แบ่ง 4 ประเภท		
4.1	ข้าราชการครู มีจำนวน	851	คน แยกได้ดังนี้
	(1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	4	คน
	(2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน	8	คน
	(3) อาจารย์ใหญ่	58	คน
	(4) ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	11	คน
	(5) ครูใหญ่	14	คน
	(6) ครูสายผู้สอน	752	คน
	(7) ศึกษานิเทศก์	4	คน
4.2	ข้าราชการพลเรือน	12	คน
4.3	ลูกจ้างประจำ	63	คน
4.4	ลูกจ้างชั่วคราว	5	คน
5)	นักเรียน จำนวน 17,126 คน และจำนวนห้องเรียน 779 ห้องเรียน		
แยกตามระดับ ดังนี้			
5.1	ระดับก่อนประถมศึกษา	3,974 คน	171 ห้องเรียน
5.2	ระดับประถมศึกษา	11,001 คน	558 ห้องเรียน
5.3	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,521 คน	50 ห้องเรียน
5.4	ระดับอนุบาล 3 ขวบ	630 คน	

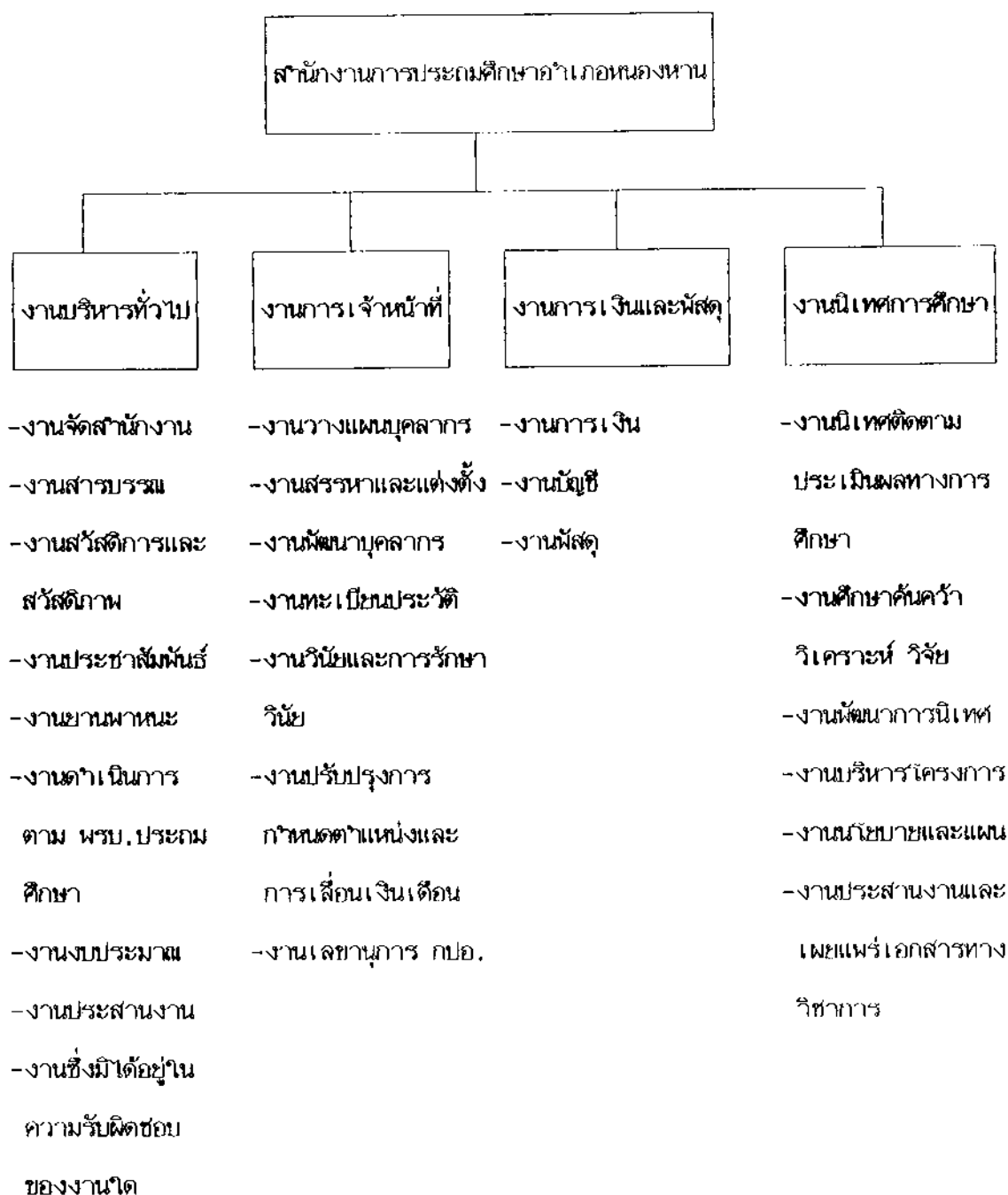
6) คุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนน
สังกัดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539

กลุ่มประสบการณ์	ร้อยละ เป้าหมาย		
1. กลุ่มทักษะ			
-ภาษาไทย	74.38	70	+4.38
-คณิตศาสตร์	61.67	65	-3.33
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	71.17	70	-1.17
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	79.66	80	-0.34
4. กลุ่มการงานพื้นฐานและอาชีพ	80.07	80	+0.07
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)	74.09	80	-5.91
เฉลี่ย	73.37	75	-1.63

โครงสร้างและการแบ่งงานภายในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน แบ่งงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานบริหาร
ทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงิน และพัสดุ และงานนิเทศการศึกษา ดังรายละเอียด
ตามแผนภูมิโครงสร้างการแบ่งงานดังนี้

แบบภูมิที่ 2 โครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

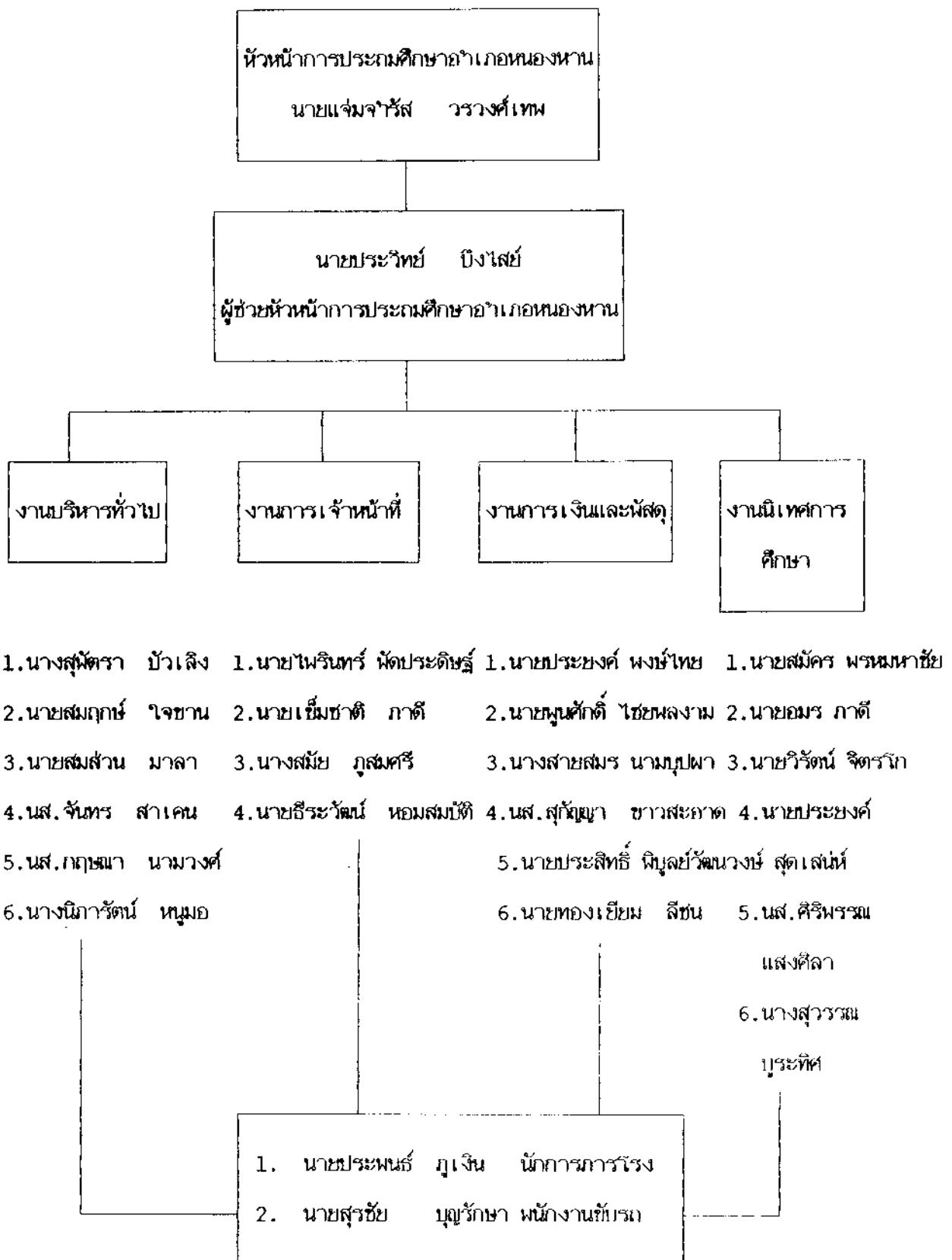
บุคลากรสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน มีการบริหารบุคคลภายในสำนักงานตามตำแหน่งหน้าที่และแผนภูมิการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปีงบประมาณ 2540 ดังนี้

- 1) นายแจ่มจรัส วรวงศ์เทพ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน
- 2) นายประวิทย์ บึงไสย ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน
- 3) นางสุภัตรา บัวเลิง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 หัวหน้างานบริหารทั่วไป
- 4) นายไพรินทร์ นัตประดิษฐ์ บุคลากร 6 หัวหน้างานการเงินเจ้าหน้าที่
- 5) นายประยงค์ พงษ์ไทย เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี 6 หัวหน้างานการเงินและพัสดุ
- 6) นายสมัค พรหมหาชัย ศึกษาพิเศษ 7 หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษ
- 7) นายวิรัตน์ จิตรโก ศึกษาพิเศษ 7
- 8) นายอมร ภาดี ศึกษาพิเศษ 7
- 9) นายประยงค์ สุดแสน์ ศึกษาพิเศษ 6
- 10) นายสมฤกษ์ ใจยาน เจ้าหน้าที่ธุรการ 3
- 11) นางสาวจันทร์ สำเคน เจ้าหน้าที่ธุรการ 3
- 12) นางสาวกฤษณา นามวงษ์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3
- 13) นางนิภารัตน์ หนูมอ เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 4
- 14) นางสมัย ภูสมศรี เจ้าหน้าที่งานธุรการ 4
- 15) นายธีระวัฒน์ หอมสมบัติ บุคลากร 5
- 16) นายทุนศักดิ์ ไชยพลงาม เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี 4
- 17) นางสาวสมร นามบุผา เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี 3
- 18) นางสาวสุกัญญา ขาวสะอาด เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี 3
- 19) นางสาวศิริวรรณ แสงศิลา อาจารย์ 2 ช่วยราชการ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

20) นางสาวรณ	บุระพิศ	อาจารย์ 2 ช่วยราชการสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอหนองหาน
21) นายทองเยี่ยม	สีชน	อาจารย์ 2 ช่วยราชการสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอหนองหาน
22) นายประสิทธิ์	พิบูลย์พัฒน์วงศ์	อาจารย์ 2 ช่วยราชการสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอหนองหาน
23) นายเข้มชาติ	ภาดี	อาจารย์ 2 ช่วยราชการ สำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอหนองหาน
24) นายสมล้วน	มาลา	อาจารย์ 1 ช่วยราชการ สำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอหนองหาน
25) นายประพนธ์	ภูเงิน	นักการภารโรง
26) นายสุรัชย์	บุญรักษา	พนักงานขับรถ

การบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน ปีงบประมาณ 2540
ตามแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

บริเวณอาคารสถานที่

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลอำเภอ ใกล้กับศูนย์ราชการอื่น ๆ ในสภาพบริเวณมีรั้วรอบขอบชิด และป้ายสำนักงานที่หน้าประตูทางเข้ามีธงเก็บรถ และลานจอดรถกว้างขวาง และส่วนหย่อมที่หน้าอาคารสำนักงาน

อาคารสำนักงานเป็นอาคาร 2 ชั้น จากงบประมาณของทางราชการแบบ สปช. 105/29 ชั้นที่ 1 จัดเป็นห้องศูนย์สื่อสารสนเทศ ห้องประชุมขนาด 2 ห้องเรียน (9 เมตร x 16 เมตร) และห้องสวัสดิการร้านค้าสำนักงาน ชั้นที่ 2 มีจำนวน 4 ห้อง จัดไว้สำหรับปฏิบัติงานของบุคลากร แต่ละงานคือ ห้องที่ 1 งานบริหารทั่วไป และงานการเจ้าหน้าที่ ห้องที่ 2 งานการเงินและพัสดุ ห้องที่ 3 งานนิเทศการศึกษา และห้องที่ 4 ห้องผู้บริหารการศึกษา คือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหนองหาน

ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นอาคารแยกเทศแยกจากตัวอาคารสำนักงาน มีจำนวน 4 ที่ สำหรับสุภาพสตรี 2 ที่ สุภาพบุรุษ 2 ที่ ตามรายละเอียดแผนผังการจัดสำนักงาน (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค หน้า 173)